

ДГ „НЕЗАБРАВКА” – БЯЛА СЛАТИНА

3200, Бяла Слатина, ул. „Дондуков” №33, тел. 0876153346, email: dg_nezabravka@mail.bg

УТВЪРЖДАВАМ:.....

/Искра Мухляшка/

НАРЪЧНИК ЗА РОДИТЕЛИ ПО ВЪПРОСИТЕ ЗА НАСИЛИЕТО ИЗМЕРЕНИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Какво е насилие?

В България в официална употреба е дефиницията на понятието „насилие“, дадена в параграф 1, т. 1-5 от допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето:

„Насилие“ над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда.

„Физическо насилие“ е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание, без разстройство на здравето.

„Психическо насилие“ са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника, попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.

„Сексуално насилие“ е използването на дете за сексуално задоволяване. Сексуално насилие и злоупотреба над дете според определението на Световна здравна организация е „участието на дете в сексуални действия,

които той или тя не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие, или за които детето не е подготвено от гледна точка на развитието си и не може да даде съгласие, или които са в нарушение на законите или социалните табу на обществото“.

„Пренебрегване“ е неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване

на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

Насилието може да бъде от възрастен към дете, между деца и от дете към възрастен.

За всеки родител е от изключително значение да е сигурен, че детето му се намира в безопасност и всички се отнасят добре с него. Най-добрият начин да сте спокойни по този въпрос е да се вслушвате в това, което детето ви разказва, да се вглеждате в поведението му и да изградите партньорски отношения с хората, които се грижат за него – учителите и помощник-възпитателите. Някои родители се тревожат, че по времето, когато нямат пряко наблюдение върху децата си, други деца или персоналът в детската градина може да се отнасят зле с тях. На пръв поглед изглежда, че поставянето на видеоследене в детските градини би решило този проблем. Камерите обаче могат само да регистрират ситуация в случай на конфликт, но няма да изкоренят причините за съществуването на проблема. Нещо повече, наличието на камери може да доведе до замаскиране и прикриване на насилието или пренасянето му в пространства, където няма камери (тоалетните, например). Проблемът с насилието се корени в отношенията и там трябва да се съсредоточат усилията и средствата. Редица изследвания по света вече доказват дългосрочните негативни последствия от постоянното видеоследене върху психиката на децата и формирането им като личности – деца, които растат под постоянно следене, развиват недоверие към възрастните и специално към родителите си, освен това те не развиват умения за самоконтрол и за справяне с конфликтни ситуации, тъй като винаги търсят решение от страна на някой външен авторитет. Това ги поставя в опасна зависимост от злонамерени манипулатори както в детството, така и в живота им на възрастни хора. Не разчитайте, че въвеждането на видеоследене в детската градина на вашето дете ще намали или предотврати инциденти на насилие. Не давайте съгласие за

такова, ако ви бъде поискано и поговорете с другите родители за дългосрочните рискове от подлагане на децата ви под една или друга форма на проследяване. Обсъдете какво можете да направите заедно, за да предотвратите случаите на прояви на насилие.

Проучванията доказват, че почти всеки родител е използвал шамара като средство за възпитание. Факт е, че понякога децата могат да ни изкарат извън нерви. Повтаряте нещо по сто пъти, но то не се случва. Предупреждавате, че ще стане беля, но те въпреки това си правят каквото са си наумили. Молите се на детето половин час да дойде да му обуе обувките. Храненето се превръща в истинско предизвикателство и мъчение. Пазаруването завършва с тръшкане на земята и истеричен рев. Списъкът е безкраен и вероятно всеки родител може да добави поне още 10 точки в него. Въпреки това **не забравяйте, че вие сте възрастните. Вие трябва да сте се научили досега да владеете емоциите си. Ако вие не можете да се овладеете и сте готови да шляпнете детето, то как тогава очаквате от него да контролира чувствата си и да не „прави сцени“?** Дори когато сте много ядосани, опитайте се да не прибегвате до физическо наказание, защото това не води до нищо добро – не е възпитателно, а и детето се чувства засрамено и унижено. Със сигурност ще постигнете обратния ефект. Когато сте наистина бесни, можете да излезете от стаята, докато се успокоите. Ако непременно не можете да се сдържите и усещате какъв вярват нещата, поне шляпнете детето по дупето, а не по лицето. Шамарът е по вина на родителя, а не по вина на детето. Със сигурност дълбоко ще съжалявате след това, но вече ще бъде късно. Когато бурята премине и всички сте по-спокойни, е важно да говорите с децата си за чувствата – това е най-ценният урок, който можете да им предадете и който ще им помогне да растат по-уверени личности. Трябва да се научат да разпознават чувствата си и да знаят как да се справят с тях. Обяснете им, че може да бъдат тъжни, може да бъдат ядосани, разочаровани, обидени, но всичко се оправя, когато споделят и се научат да говорят за това. Не е лесно, но не забравяйте, че колкото ние като родители учим и възпитаваме децата си, толкова ни учат и възпитават и те нас. Това е взаимен и пълноценен процес, в който израстват и двете страни.

Какво можете да направите, ако детето ви тормози другите?

Ако смятате или знаете, че детето ви тормози останалите деца, е важно да имате предвид, че децата не са лоши по природа и че поведението им може да е продиктувано от редица причини. Децата, които упражняват тормоз, често искат да се впишат, търсят внимание или просто се опитват да се справят с обърканите си емоции. В някои случаи самите тормозещи са жертви или свидетели на насилие у дома или в своята общност. Има няколко

стъпки, които трябва да предприемете, за да помогнете на детето си да спре да упражнява тормоз:

1. **Общувайте.** Ако разберете защо детето ви се държи така, ще можете по-добре да му помогнете. Чувства ли се несигурно в детската градина? Кара ли се с приятелите или братята/сестрите си? Ако не може да обясни поведението си, може да се обърнете към психолог, социален работник или специалист по психично-здравни грижи, който е обучен да работи с деца.
2. **Търсете здравословни начини за справяне.** Помолете детето си да ви разкаже случка, която го е разочаровала, и му предложете конструктивни начини за реагиране. Използвайте това упражнение, за да измислите евентуални бъдещи сценарии и безопасни реакции. Насърчете детето си да „се постави на мястото на другия“, за да си представи какво изпитва един човек, когато го тормозят. Обърнете внимание на детето си, че коментарите, които прави онлайн, нараняват околните в реалния свят.
3. **Анализирайте себе си.** Децата, които упражняват тормоз, често копират поведение, което виждат у дома. Изложени ли са на физически или емоционален тормоз от вас или друг човек, полагащ грижи за тях? Вгледайте се в себе си и си дайте реална сметка как се държите пред детето си.
4. **Наложете последици и възможности за коригиране.** Ако установите, че детето ви упражнява тормоз, е важно да наложите подходящи, ненасилствени последици. Това може да е ограничаване на заниманията му, особено такива, които насърчават тормоза (социални събирания, време за телевизия/социални медии). Насърчете детето си да се извини на връстниците си и намерете начин за по-доброто му приобщаване в бъдеще.